

Titel: Kapitel VI.

Citation: "Kapitel VI.", i *Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r04-shoot-chptrd1e18423/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1892. Offentliggjort 1899*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

hvad den offentlige Interesse i saa Henseende kræver, maa fuldt ud være Anklagemagtens i den Forstand, at Retten ikke, hvor den finder den Paagældende skyldig, kan afsjæ eller frifinde, fordi efter dens Opsættelse ingen offentlig Interesse krævede offentlig Forfølgning. Da det dog ikke er Meningen, at Overanklagerens Indgriben i Henhold til denne Paragrafs 3die Stykke skal sætte den forurettede Private helt udenfor Sagen, er der i 4de Stykke givet Regler om den Privates Afgang til at slutte sig til det Offentliges Forfølgning, samt til at føre Forfølgningen videre paa egen Haand, hvis det Offentlige mod hans Ønske skalde den.

§ 36.

Om den her i al Almindelighed hjemlede subsidiære private Paataleret gælde de samme Bemærkninger, som ere gjorte ved det tidligere Forslags tilsvarende Paragraf (§ 40). Reglen er optaget efter Forbilleder i flere fremmede Landes Lovgivninger (Sotland, flere sveitsiske Kantoner, Østrik og tiidels Frankrig, jfr. nu endvidere R. L. § 94, hvorimod subsidiær privat Forfølgning ikke er optaget i den tydske Straffeprocesslov; i England er privat Forfølgning af Straffelager som bekendt den almindelige Form for Forfølgning), og tilsigter, hvad enten Afdgangen nu faktisk vil blive anvendt i større eller mindre Omfang, at give en yderligere Garanti for, at ingen Forsømmelse, Neglign eller Stilsen under Stolen fra den offentlige Anklagemyndigheds Side skal kunne gaa for sig, uden at der er Middel derimod. Da paa den anden Side Afdgangen til privat Forfølgning meget let kan misbruges til Chikaner, Vengeafpresning etc., er det af Bøitighed at holde den indenfor visse Grænser. Den er derfor efter Udfastet kun tilladt den Forurettede selv, og den er uanvendelig, hvor Anklagemyndighedens Bøitning ved at forfølge er bygget paa den Beføelse, der tilkommer den ifølge § 33 Nr. 1—3 og jamnes Slutningspunktum, hvorimod den kan anvendes, hvor det Offentlige ublader Forfølgning, enten fordi det finder, at der ikke er tilstrækkeligt Bevis, eller at Handlingen rettelig jet ikke er strafbar, eller der foreligger den i § 33, næstsidste Stykke, omhandlede Situation. De nærmere Regler om den subsidiære private Paatale findes i Kapitel XXXI.

Som et Tilfælde, hvorpaa Reglen i Paragraffens 2det Stk. vil finde Anvendelse, kan nævnes Lov om Jagten af 8. Maj 1894 § 25.

§ 37

Herved er ingen særlig Bemærkning at gøre ud over, hvad der ved § 35 er bemærket med Hensyn til den ublagelssøvis anvendelige offentlige Paatale af iøvrigt privat forfulgte Forbrydelser.

Kapitel VI.

Sigtedes Forfvar.

Det tidligere Forslags Kapitel VI. træder her i en omredigeret Skikkelse, der tilsigter større Simpelt, Klarhed og Overstuelighed. Reglerne ere derhos ogsaa i Realiteten paa flere Punkter ændrede og supplerede.

Indenfor dette Emne er det navnlig følgende 4 Hovedspørgsmaal, der kunne give Anledning til Tvivl: 1) I hvilket Omfang skal der bestilles de Sigtede offentlige Forfvarer? 2) I hvilket Omfang skal der være Afdgang for Sigtede til selv at stalle sig en Forfvarer, og hvem skal han kunne bruge som saadan? 3) Hvilken Stilling skal der anvies Forfvareren under Forundersøgelsen? 4) Hvilken Afdgang skal der indrømmes Forfvareren til Samfrem med Sigtede, hvor denne sængsles?

ad 1. Hvad det første Punkt angaar, staar nærværende Udfast i den af Herallet foreslaede Afstillelse omtrent paa samme Standpunkt som det tidligere Forslag. Udfastingen foreskrevet er Bestikkelse af Forfvarer kun i Røvningesager og i Sager, i hvilke der er Spørgsmaal om at lægge Beslag paa den Sigtedes Formue i Henhold til § 180, samt i Tilfælde af en Landsretsdoms Appel til Højesteret. Iøvrigt overlades det til Rettens Støn, om Forfvarer skal bestilles, men Retten kan paa den anden Side bestikke en saadan, selv i Underretssager, og det uden at være bunden ved de særlige Begrænsninger, der opstilledes i det ældre Forslags § 48, 2det Stk., og det kan utvivlsomt forudsættes, at Retten vil benytte denne Myndighed til at bestikke Forfvarer overalt, hvor der er rimelig Anledning dertil. Som almindelig Forudsætning gælder, at Bestikkelse af offentlig Forfvarer kun finder Sted, forsaavidt Sigtede ikke selv har valgt en Forfvarer, eller den valgte Forfvarer udebliver.

Naar Kommissionens Heral i Modfæstning til enkelte af Kommissionens Medlemmer, der have ønsket Bestikkelsen af offentlig Forfvarer udstrakt videre, er ble-

vet staaende ved de angivne Regler, er dette slet dels af Hensyn til Beføleligheden ved en videregaaende Bestikelse af Forvarer, dels af Hensyn til, at saadan Bestikelse i jmaa eller simple Sager let kan gøre til unødigt Bidtøstiggørelse og Forhaling. At bestikke Forvarer i en Sag, der ikke hører en Forvarer nogen naturlig Opgave, vil være det rene Pengepild (i den nuværende Praxis viser det sig, i hvilken Forlegenhed en Defensor i en rede og klar Sag ofte befinder sig med Hensyn til, hvad han skal finde paa at sætte ind i sit Defensions-Indlæg), eller endog føre til, at vedkommende Forvarer slaber sig en Opgave til liben Gavn for Sigtede — hvis nemlig dennes Ustydighed ogsaa uden Forvarers Medvirkning let vilde komme for Dagen — eller for Retsaaandhævelsen, hvis nemlig Forvarerens Bestraffelse gaar ud paa at unddrage Sigtede den Straf, han klart og ligefremt har forstydt.

ad 2. Medens Udkastet altsaa ikke har villet hjælpe Sigtede til Forvarer, hvor en saadan ikke kan antages nødvendig, har det paa den anden Side ikke villet aflære Sigtede fra jelo at slaffe sig en saadan, om han kan og finder, at Sagen er det værd. Derimod har man ment at maatte begrænse Kredsen af dem, der af Sigtede kunne vælges til Forvarer, idet man har strøget den ubetingede Ret, som det tidligere Forslag § 45 Nr. 2 gav Sigtede til at tage sin Forvarer blandt de ham nær staaende Personer, hvem disse saa end vare. Grunden hertil er dels Frygt for, at der blandt disse nærstaaende jævnlig kunde findes Folk, hvis Selvtillid og Talegaver ere betydelig større end deres Forstand og Indsigt, saaledes at deres Indtrængen i Processen blot vilde føre til Tidspilde og Forvirring, dels Hensynet til den nærliggende Fare for Kollusion, Udsketelse af Bevismidler etc. (hvilket endog har foranlediget den R. L. til i sin § 109 Nr. 2 helt at udelukke disse nærstaaende fra at bestikkes til Forvarer). Man har ment, at alt fornødent var indrommet, naar der gaves Afgang til enten at bruge en Sagsfører eller, naar Metten findes, at der foreligger Grund til at tilstede dette, en anden personlig myndig og uberygget Person (derunder altsaa ogsaa Kvinder, og lige jaavel en af Sigtedes Nærmeiste som enhver anden).

ad 3. Spørgsmaalet om Forvarerens Stilling i Retsmøderne under Forundersøgelsen er meget vanskeligt og meget omskridd. I Noterne til det ældre Forslag Side 38—42 er givet en fort historisk Fremstilling af Problemets Løsning ved An-

klageprincipets Overførelse til Kontinentet. Denne kan suppleres med den Bemærkning, at den tyeste Straffeprocesslov tillader, at Forvareren er til Stede ved anteciperet Bevisførelse, men udtrykkelig i § 190 udelukker Forvareren jaavel som Paatalemyndigheden fra at være til Stede under Sigtedes Afhørelse. Den R. L. tillader som almindelig Regel Forvareren at være til Stede under Forundersøgelsens Retsmøder og det ogsaa under Sigtedes Afhørelse, kun er det lige saa lidt her som ved Domsforhandlingen Sigtede tilladt at raadsføre sig med ham angaaende den umiddelbare Bejvarelse af de ham forelagte Spørgsmaal (R. L. § 259), hvorhos det fremgaar af R. L. § 278, 1ste Stk., at Underfølgelsesdommeren maa kunne hindre, at Forvareren tager Ordet før ved Rådets Slutning. Forvareren kan berhos udelukkes under Afhørelse af et Vidne, der maa antages i hans Rædvarelse ikke at ville afgive en uforbeholden Forklaring, ligesom den valgte Forvarer overhovedet kan udelukkes, naar og saalænge der findes Grund til at frygte for, at Forfølgningens Djemed ellers vil blive modarbejdet eller ndjæt for Fare, R. L. § 278. 2det og 3die Stk.

Nærværende Udkast har anvist Forvareren en Stilling under Sagens Forberedelse, der i meget ligner den Stilling, Forvareren indtager efter R. L., og som er noget friere end efter det tidligere Forslag, hvis Regler paa dette Omraade iøvrigt ikke vare ganske klare. Forvareren er efter Udkastet berettiget til at overvære alle Retsmøder, endog dem, der holdes for lukkede Døre, alene med den Undtagelse for den valgte Forvarers Vedkommende, at han kan udelukkes, hvor der er jærlig Grund til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke Undersøgelsen ved at fjerne Gærningens Spor eller vaavirke Medsigtede eller Vidner til at afgive urigtig Forklaring eller paa anden lignende Maade (herved skal dog bemærkes, at han ved at forlange Afgang til Mødet kan fremtvinge en Retskendelse, som derefter kan gøres til Genstand for Klare). Om Retsmøderne skal Forvareren jaa vidt muligt have betimelig Meddelelse (§ 208), og, hvis Retiser skulle føres til Brug under Domsforhandlingen, bør der jaa vidt muligt gives ham Lejlighed til forinden Retsmødet at gøre sig bekendt med Sagens Dokumenter (§ 208), ligesom han i saadanne Tilfælde kan begære yderligere Spørgsmaal stillede udover, hvad Anklager eller Dommer har spurgt om (§ 210). Medens Forvareren som almindelig Regel ifølge § 45 ikke maa tage Ordet eller samtale med Sigtede i Retsmøderne under

Jorunderjogelsen, gælder dette Forbud iffe, hvor særlige Omstændigheder medføre Nødvendigheden af, at et Bevis optages i sin endelige Sikkelse for Domsforhandlingen, for derefter at bringes frem i skriftlig Form under denne. Forbavditt der imidlertid i Forbindelse med jaadanne Retshandlinger skulde blive rettet særlige Spørgsmaal til Sigtede, gælder ogsaa her den i § 154 in fine fastsatte Begrænsning, at det iffe er Sigtede tilladt at raadføre sig med Forvareren angaaende den umiddelbare Behandling af de ham gjorte Spørgsmaal. Om Forvarerens Afgang til at rette Begæring til Dommeren under Jorunderjogelsen, se § 205.

Endelig har Forvareren under Jagtagelse af de nærmere Bestemmelser, Retten maatte give, Afgang til at gøre sig bekendt med Tilførlerne til Retshbogen og med de til denne fremlagte Aktstykker, dog at jaadan Afgang jaadelsom Udskrift ved Skendelse kan nægtes den valgte Forvarer, naar der er Grund til at befrygte Misbrud af Underjogelsen paa utilkadelig Maade; imidlertid maa jaadan Afgang i hvert Fald tilstedes inden Jorunderjogelsens Slutning (§ 209).

Naar Kommissionens Flertal mener hermed at have indrommet Forbavret alt, hvad der overhovedet uden Stade for Retssikkerheden kan indrommes det under Sagens Forbedelse, er dette navnlig stet ud fra følgende Betragtning: Parts-Lighedsprincippet, der ofte fremhæves som en Hovedbestanddel af Anklageprincippet, lader sig overhovedet iffe aenmensere under Sagens Forbedelse. Man maa nødvendigvis indromme Anklagemyndigheden Afgang til under Dommerens Visning og Kontrol at benytte en Række Magtmidler, hvortil der intet tilsvarende haves for Forbavrets Vedkommende. Dette er imidlertid ogsaa i sin Orden, thi fra først af haa Parterne netop iffe lige. Den Sigtede har tværtimod til at begynde med et Forspring haa stort, at man kan give Anklagemagten adskillige Magtmidler og Beguntigelser uden Fare for, at den virkelig Ustydige derfor skulde komme tilforn, og man maa paa den anden Side, hvis man iffe giver Anklagemagten disse Magtmidler og Beguntigelser, være belavet paa, at de fleste Ustydige, der benægte deres Skyld, ville gaa fri. Sigtedes Forspring beror navnlig paa to Ting: For det første derpaa, at Bevissheden for hans Straffskyld paaahviler Anklagemagten, og at enhver rimelig Tvivl kommer ham tilgode. For det andet derpaa, at Sigtede selv veed, hvad han har gjort eller iffe har gjort og derfor ogsaa fra først af veed, hvilke Oplysningsmidler og

formildende Omstændigheder det vil være godt for ham at haa draget frem, og hvilke Oplysningsmidler og stærkende Omstændigheder det gælder om at skjule, medens Anklagemagten fra første Færd af i Reglen kun vil have et spinkelt eller uklart og vildsomt Grundlag at bygge paa. Men, er dette haa, maa der nødvendigvis gives Anklageren Magt og Midler til at udjøre et rationelt Oplysningsarbejde i Sagen, uden paa ethvert Punkt at blive frydlet og modarbejdet af Sigtede og dennes Forvarer. Det kan iffe herimod indvendes, at man efter Udsattets Regler om Bestikelse eller Valg af Forvarere maa vente hertil udelukkende at haa Jolk, der ere sig deres Ansvar iffe blot overfor Sigtede men ogsaa overfor Staten bevidst, og overfor hvem særlige Forsigtighedsregler derfor ere overlødige. Thi, skont Lovens Mening selvsjælgelig er den, at Forvarerens Opgave kun er at haa de virkelig ustyldige frifendte, at fremdrage de virkelig formildende Omstændigheder for de Skyldige, og at haa enhver rimelig Tvivl om Bevisets Tilstrækkelighed sat i klart Lys, maa man dog ogsaa være belavet paa ved Siden af Forvarere, overfor hvem særlige Forsigtighedsregler i Virkeligheden ere overlødige, ogsaa at træffe paa Forvarere, der sætte sig til Opgave at haa den Sigtede frifendt for enhver Pris, hvad enten han haa er ustyldig eller ej. Erfaringen fra Udlandet viser ogsaa tilstrækkelig, at dette, for enhver Pris at haa en Sigtede frifendt, blandt visse Klasser af Sagførere let udvikler sig næsten til en Slags Sport, der drives med en Iver, som var en bedre Sag værdig. Lignende overdreven Ensidighed er iffe i tilnærmelsesvis samme Grad at befrygte fra Anklagemagtens Side. For det første er jo nemlig det, at søge at haa Straffedom over en Mand, som man i Virkeligheden anjer for ustyldig, eller for at haa en Ustydig straffet strængere, end han efter Ens Overbevisning har forskyldt, efter almindelige moralske Begreber langt mere graverende end det at søge at haa en Mand, som man veed, er Ustydig, frifagen for Straf eller skendt en væsentlig ringere Straf, end han har forskyldt. Og hertil kommer haa endvidere, at Anklagemyndigheden, der virker Dag ud og Dag ind for Forbrydelsers Forsjølning i sit faste embedsmæssige Stald, gennemsnitlig vil være under mindre Fristelse til at fremfalde en uretfærdig Domsfælselse end Forvareren, — der vælges eller bestikkes for den enkelte Sag, der ofte træder i et Slags Fortrolighedsforhold til Sigtede, der hyppig vil være under Presjon fra Sigtedes Nærstaende etc. — til at fremfalde en uforsjøllet Fristendelse.

Under disse Omstændigheder er det formentlig i sin Orden, at man skifter Anklagerens Mulighed af at tilvejebringe det nødvendige Oplysningmateriale ved at udelukke den valgte Forvarer fra at være til Stede under Retsmøder, naar særlig Kollision fra hans Side er at befrygte, ved at udelukke Forvareren fra direkte Indblanding i Sigtelses Afhørelse, ved om fornødent at kunne nægte den valgte Forvarer Afgang til Retssagerne indtil Forundersøgelsens Slutning, idet man dog paa den anden Side aabner Forvareren tilstrækkelig Beslighed til at tilvejebringe det nødvendige Forvarermateriale ved at give ham Afgang til Konference med Sigtede (jfr. nedenfor under 4), ved under normale Forhold at give ham Afgang til Retsmøderne, saavel som til at gøre sig bekendt med Tilforslerne til Retssagerne, ved ubetinget at give ham Afgang til fuldt ud at medvirke under Revisforelse, der ikke kan ventes gentagen under Domsforhandlingen, ved at give ham Ret til paa ethvert Stadium af Forundersøgelsen at rette Begæring til Dommeren om Foretagelse af bestemte Undersøgelshandlinger, og, hvis dette nægtes, da at anvende Kære overfor den i saa Henseende afsagte Kendselse, samt ved endelig at give ham Afgang til, naar Anklageskriftet er udsædiget, at fremkomme med sin Revisforetagelse samt at fremsætte Begæring om hertilhørende Undersøgelse eller Fremførelse under Domsforhandlingen af andet Bevis for bestemte Punkter end det af Anklageren foreslaaede.

Er der imidlertid først givet Anklagemuligheden, der som saat har den vanskeligste Opgave, Afgang til, saa vidt Omstændighederne overhovedet tillade det, at komme op paa Siden af Forvaret, bør Barriererne under Domsforhandlingens Forberedelse iøvrigt saavel som under selve Domsforhandlingen, der er Kernepunktet i den ny Proces, saa fuldstændig lige i Henseende til at benytte det fra hver Side tilvejebragte Bevismateriale, og dette Synspunkt er ogsaa fuldt ud gennemført i nærværende Udsigt; er der paa enkelte Punkter nogen Forskel, er denne i Fævd af Tiltalte; disse har saaledes siddet det sidste Ord.

Hvis man ud fra den ensidige Opfattelse, der nærmest er tilbøjelig til i de Sigtede at se latter uskyldigt Forsulgte, vilde fremhæve og underlægge de Begrænsninger i Forvarets Stilling, som efter det indvirkende ere ansete nødvendige i Retssikkerhedens Interesse, og under Hensigtning dels hertil, dels til at der normalt ikke af det Offentlige vil blive beklædet Forvarer, for Til-

tale er rejst (§ 39), vilde paasta, at den nye Ordning i Virkeligheden ikke byder større Garanti mod Misbrug under den indledende Undersøgelse i Sagen end den nu bestaaende, vilde man overse en Række væsentlige Momenter. For det første er en Præsjon af den Art, der kan anvendes under det nærværende inkvisitoriske System, udelukket ved Reglerne i Udsættelses §§ 152, 153 og 154. Dernæst er der under det nye System en Afgang til Benyttelse af valgt Forvarer allerede fra Undersøgelsens Begyndelse (jfr. §§ 33 og 43), som under det nuværende System er saa godt som udelukket, ligesom der i Tilfælde af anteciperet Revisforelse regelmæssig vil blive beklædet Forvarer (jfr. § 39, 3die Stykke). Endvidere skal Forundersøgelsen efter Udsættelse normalt foregaa offentlig, medens den for Tiden altid holdes for lukkede Døre. Og hertil kommer saa det Hovedpunkt, at Dommerens Opgave og Stilling under det nye Systems Efterforskning og Forundersøgelse bliver forskellig fra hans Opgave og Stilling under det nuværende Systems Forundersøgelse (jfr. navnlig nedenfor §§ 195 og 205). Og endelig maa der ved Siden af det anførte endnu nævnes et Moment, der ubetinget giver en Garanti af væsentlig Betydning. Medens nemlig den hele Forundersøgelse nu for Tiden ikke er under anden Kontrol og Kritik end den, der kan udøves af Undersøgelset dommerens Kolleger eller Appellretten ved Gennemlæsning af den Beskrivelse af, hvad der er foregaaet, som vedkommende Undersøgelset dommer selv har givet i sine Protokolltilforsler, vil Efterforskningen og Forundersøgelsen efter det nye System komme under en ganske anden Kontrol og Kritik gennem den efterfølgende mundtlige offentlige Domsforhandling, under hvilken hele Sagens Materiale skal bringes umiddelbart frem for den dømmende Ret i offentligt Retsmøde med fuldkommen Parts-Ligbed. Hvis Misbrug virkelig skal finde Sted under Sagens Forberedelse, vil dette umuligvis komme frem under Domsforhandlingen. En afstøvnings-Tiltale maa ventes at ville blive fremsagt, Sigtede og Vidner vilde beklæde sig, Forvareren vil kritisere etc. En fremsættelse af Spore paa Dommeren, Anklager og Polititil under Efterforskningen og Forundersøgelsen at optræde forsigtigt og korrekt kan vanskelig tænkes.

ad 4. Er Sigtede paa fri Fod, har Forvareren selvfølgelig fri Afgang til Samfundet med ham; om anden Begrænsning end den, der ligger i Straffelovens almindelige Forbud mod Udsættelse af en Forbrydelses-

Spor, Forbedelse til urigtig Forklaring etc. i Forbindelse med Bestemmelserne om Evidensforbyrdselser, kan der ikke være Tale. Underleedes hvor Sigtede er fængslet. Der maa her træffes en udtrykkelig Afgørelse af Spørgsmaalet om Forvarerens Afgang til Samfoem med Sigtede, og Udsagnet har da i Overensstemmelse med det tidligere Forslag (jfr. dets §§ 47 og 57, 1ste Stk.) afgjort Sagen derhen, at der hjemles Sigtede Ret til ukontrolleret Samfoem med bestilte Forvarer, medens der, saalænge Tiltale ikke er rejst, af Dommeren kan anordnes forønden Kontrol med Sigtedes Samfoem med valgt Forvarer, hvorved dog bemærkes, at der ved „Kontrol“ ikke er tænkt paa, at Dommeren skulde kunne hindre eller afbryde Samtale, sløppe Breve eller paa anden Maade helt eller delvis umuliggøre Samfoemmet; Meningen er kun, at Dommeren skal kunne sige sig mod, at nogen Meddelelse mellem Sigtede og Forvarer forbliver ukendt for Dommeren eller Anklagemagten; han maa selvfølgelig kunne tage Vidner paa deres Samtale, læse de Breve, der veksles, forbyde Samtale paa fremmed Spørg, forjaavdi Sigtede kan tale Dansk, og lignende. Ved denne Ordning tilstræbes, at Forvareren faar det at vide, som han skal have at vide, og netop ogsaa kun det. Er først Tiltale rejst, bortfalder enhver Afgang til saadan lørlig Kontrol. —

Den i det tidligere Forslags § 41 indeholdte Definition af „Sigtet“ er ubelødt, fordi det, som den med Sikkerhed hjemlede, ikke var andet, end hvad der fulgte af sig selv, medens den paa den anden Side intet virkeligt Bidrag gav til Løsning af Spørgsmaalet i de Tilfælde, hvor det kan stille sig tvivlsomt, om nogen er sigtet, og da hvem. Selvfølgelig maa en Person anses for sigtet, naar der er indløbet en retslig Forundersøgelse mod ham, men han kan sigtes ogsaa paa mange andre Maader. Saaledes naar han indfalder til Afhøring i Henhold til Kapitel XV. (jfr. særlig § 151, 2det Stk.), naar han anholdes eller fængsles, naar der tages Vidneforklaringer ved Retten imod ham, eller foretages Beslaglæggelse eller Konjagning med bestemt Præg af at være rettet mod ham (jfr. om dette sidste nærmere nedenfor ved §§ 142—43). — I øvrigt skal med Hensyn til Kapitlets enkelte Paragraffer kun følgende bemærkes:

§ 38.

Naar der i Slutningen af 1ste Stykke tales om Børge, forstås herved Børge for Personer under 18 Aar, derimod selvfølgelig ikke Regtmanden som saataldet „Børge“ for

Hustruen, ej heller „Bavbørge“ for Enker og normalt heller ikke Børge for en sød Dødsfald umyndiggjort.

§ 39.

Til de om Bestillelse af Forvarer foran gjorte Bemærkninger (jfr. ad 1 S. 36) skal der kun føjes, at Rettens Besøvelse efter 2det Stykke strækker sig ogsaa vidt, at der derefter vil kunne bestilles offentlig Forvarer endog i Politisager, forjaavdi Retten efter Sagens Beskaffenhed undtagelsesvis skulde anse saadant fornødent. Derimod kan Bestillelse ikke finde Sted i de i § 302 omhandlede Sager.

Naar der i 3die Stykke tales om Vidneafhørelse eller Syn eller Ekse „til Brug under Domsforhandling“ sigtes herved til saadanne Undtagelsestilfælde, hvor Beviset for Domsforhandlingen optages i sin endelige Skikkelse, for derefter fritlig at forelægges den dommende Ret, ikke til de normale Tilfælde, hvor der kun finder en foreløbig Afhøring af Vidner eller Syns- og Ekse-mænd Sted.

§ 44

er en i Sigtedes Interesse givne Bestemmelse, hvorved dog bemærkes, at Sigtede ikke derved har faaet en ubetinget Ret til at lade Forvaret gaa over fra den en Gang bestilte Forvarer til en af ham selv valgt, saalidt som til at lade en valgt Forvarer optræde ved Siden af den bestilte. Mange Omstændigheder kunne gøre det lidet ønskeligt, at Forvaret saaledes skifter Repræsentant paa senere Stadier, og blandt andet kan det let tænkes, at Sigtede kan under Indflydelse af Misforstaaelse, urimelig Mistro eller daarlige Raad ønske den bestilte Forvarer afløst af en selvvalgt. I øvrigt vil det selvfølgelig være i Udsagnet's Aand, om Retten viser Sigtedes Ansættelse i saa Henseende den størst mulige Imødekommethed.

§ 45.

Herom henvises til Bemærkningerne ovenfor ad 8. (S. 37).

Naar der i 2det Stykke gøres den Begrænsning, at der kun maa optræde en Forvarer „for hver enkelt Del af Forhandlingen“, tilføjes der med denne Bestemmelse, der med Forfæt er ikkødt et noget elastisk Udtryk, at give Rettens Formand Lovens Støtte for ethvert Forbud mod flere Forvareres Optræden paa en saadan Maade, at den enes Broederen maa befrygtes at gribe forvirrende eller forstyrrende ind i den andens, medens det paa den anden Side ikke er Meningen ubetinget at afstøre, at f. Eks. Vidnernes Afhøring foretages af flere For-

svare, naar blot det af hver enkelt Forsvarer overtagne Hverv faar et bestemt afgrænset Omraade.

Med Hensyn til Paragraffens sidste Stykke bemærkes, at det er anset som en Selvfølge, at der tilløkker den valgte Sagsfører Ret til at give Møde ved enkeltstaaende Retshandlinger ved anden Ret.

§ 46.

Med Hensyn til Forsaaelsen af Dødet „Kontrol“ se foran (S. 45).

§ 48.

Med Hensyn til Iste Del bemærkes, at der herved tænkes paa Sigtedes Afgang til personlig at drage Omjerg for sit Forvar; om hans Afgang til, efter at offentlig Forsvarer er bestiftet, at søge en valgt Forsvarers Bistand, se § 44.

Med Hensyn til 2den Del bemærkes, at der dog er forestillede af de Sigtede tilslagne Besøjer, der efter deres Bestaaenhed kan kunne udøves af Sigtede personlig (eventuelt dennes Bærg). Dette gælder saaledes om Afdgangen til at forlange Landsretsbehandling (§ 5) eller Rættings Medvirken (§ 6), saavel som om Afdgangen til at paaanke eller forlange Genoptagelse. Derimod maa efter Omstændighederne Kæremaal som en faa at siige organisk Bestanddel af den hele Forsvarsprocedure kunne rejss af Forsvareren, selv mod Sigtedes Onste. Ifølge § 318 er det derhos Forsvarerens Pligt paa forlangende at bistaa Sigtede med Raad om, hvorvidt han bør paaanke Dommen, saavel som med Affattelsen og Indgivelsen af Antemeddeletsen og dens Begrundelse.

Som ovenfor angivet har imidlertid et Mindretal af Kommissionens Medlemmer (Hansen, Larsen og Ryholm) anset, at der skulde gives §§ 39 og 40 en anden Affattelse, hvorefter der i videre Omfang end efter Hiertalsforslaget, vil være at bestiftte Sigtede Forsvarer, i hvilken Henseende de nævnte Medlemmer bemærke følgende:

Nævnlig naar Anklageprincippet fastholdes ogsaa under Forunderjogelsen — hvad de nævnte Medlemmer ere med til at foreslaa — maa der formentlig bestifttes Sigtede Forsvarer, naar han underkastes Bæretægtssængsling, og han ikke selv har antaget Forsvarer. Ved at berøve Sigtede hans Frihed og udelukke ham fra Samkvem med Omverdenen, affaarer man ham fra at varetage sit Liv, paa en Tid, hvor Anklagemagten, bistaaet af Politiet, gør sit bedste for at tilvejebringe Bevis imod ham. Man er ikke berettiget til at gaa ud fra, at enhver,

der sængsles, er skyldig, og for den Skyld Sigtede er det ofte af største Vigtighed, at der allerede fra Forunderjogelsens Begyndelse intet forjømmes til Ekstring af Beviset for hans Skyldighed. Det vil jævnlig være for sent at bestiftte Forsvarer, naar Forunderjogelsen er endt og Anklage rejst. Allerede Hensynet til, at en Frihedsberøvelse, der ikke hjemles ved Dom, bør begrænses mest muligt, kræver, at der samtids med Sængslingen bestifttes Sigtede en Forsvarer, som hurtigst muligt kan forelægge Dommeren Oplysninger, som kunne tjene til at afsvæfte Mistanken.

Naar den Sængslede paa Forejværgsel erklærer ikke at begære Forsvarer bestiftet, maa dette kunne undlades, og overhovedet erkender det ovennævnte Mindretal, at der ogsaa ellers vil forefalde Sængslinger (i Sags i Anledning af Væleri og Væsgænger), hvor der intet er for en Forsvarer at gøre. Dels af Hensyn hertil, dels af Hensyn til Beslutningen have disse Medlemmer ment at kunne begrænse deres Forslag om Forsvarers Bestiftelse allerede under Forunderjogelsen i Anledning af Sængsling til de Tilfælde, hvor Sigtelsen angaar en Forbrydelse af ikke ringe Betydning, nemlig en Forbrydelse, som staar under en Straffebestemmelse, der kan medføre Straf af offentlig Arbejde. Den af dette Mindretal foreslaede Affattelse af § 40 medfører dog, at der ogsaa, hvor Sængsling finder Sted ifølge Mistante om en Forbrydelse, for hvilken Straffen ikke kan siige højere end til Sængsel paa Vand og Brød, kan bestifttes Sigtede en Forsvarer allerede under Forunderjogelsen, naar nemlig Retten „efter Omstændighederne anser saadant fornødent“. Man forudsætter, at Retten vil benytte denne Myndighed i alle Tilfælde, hvor Udadelse af betimelig at bestiftte Forsvarer vil medføre Risiko for, at den sængslede Sigtede ikke i Tide faar sit Liv varetaget.

De nævnte Medlemmers Forslag afviger dernæst fra Hiertalsforslaget dert, at Forsvarer foreslaas bestiftet i alle Sager, hvor Tiltale rejss ved Landsret. naar Tiltalte begærer det, medens Hiertalsforslaget overlader det til Rettens Skon, om Forsvarer skal bestifttes. Dog ere Hiertal og Mindretal enige i, at der altid (selv uden Begæring) skal bestifttes Forsvarer i Rættingsager og i Sager efter Udskiftets § 180. Mindretallet mener, at, naar en Sag er vigtig nok til at henvises til Landsretsbehandling, har den ogsaa Krav paa at behandles for den dømmende Ret med den Grundighed, som betinges af, at begge Parter ere repræsenterede ved lydige Tale-

mænd. Særlig under Hensyn til, at Landsrettens Domme ikke kunne paaantes, naar Anken alene stottes paa Bevisets Uistyrkelighed, gaar det formentlig ikke an at lade Tiltalte være uden retsstandig Bistand under Landsretsagen, der i Reglen vil føre til endelig Dom. Efter den gældende Ret bestilles der jo Aktor og Defensor i alle Justitsager baade ved Overret og Højesteret (selv om Sagen kun drejer sig om Beileri, Køsgænger og lignende).

I Betragtning af, at Anvendelsen af Varetægtsfængsel tør forudsættes at blive væsentlig indskrænket under den omformede Strafferetspleje, og at det overvejende Antal Sager ville blive indbragte for Underretten, kan det ikke antages, at Beslutningen ved Forvarers Bestikelse vil blive væsentlig forøget ved Mindretallets Forslag. I alt Fald bør man ikke uden af overvejende økonomiske Hensyn udsætte sig for, at ustyldige domfældes af Mangel paa betimeligt og behørigt Forvarer. Man maa navnlig ikke løbe an paa, at den Sigtedes Ustulbighed og/aa uden Forvarers Medvirksomhed let vil komme for Dagen.

Den Affattelse, som de nævnte Medlemmer herefter ønske givet §§ 39 og 40, er følgende:

§ 39.

Offentlig Forvarer bliver, for saa vidt den Sigtede ikke selv har valgt en Forvarer, eller den valgte Forvarer udebliver, at bestikke:

- a) naar Sigtede undergives Varetægtsfængsling for en Forbrydelse, som staar under en Straffebestemmelse, der kan medføre Straf af offentlig Arbejde,
- b) naar der, forinden Tiltale er rejst, skal afsendes Vidner, eller Besigtigelse skal ske, eller Syn eller Sten afgives til Brug under Domsforhandling, dog at Retsforhandlingen ej bliver at udsætte efter Forvarers Tilstedeværelse, naar det maa bestræbes, at Bevistet derved vilde spildes,
- c) naar Ræsoninger skal medvirke i Landsretsager, eller der i saadanne Sager er Spørgsmaal om at lægge Beslag paa Sigtedes Formue i Henhold denne Lovs § 180,
- d) i alle andre Sager, hvor Tiltale er rejst for Landsret, eller der i Anledning af Begæring om Genoptagelse af en Sag skal finde mundtlig Forhandling Sted ved Landsret,
- e) naar en Landsrets Dom paaantes, eller der i Anledning af Kære til Højesteret undtagelsesvis skal finde mundtlig Forhandling Sted, jfr. § 350, 2det Stykke,

f) naar Vidners eller Syns- eller Stensmænds beedigede Forklaring begæres til Brug under en i Udlandet indledet Straffesag.

I de under a og d nævnte Tilfælde bliver offentlig Forvarer kun at bestikke, naar den Sigtede (eller hans Værg) begærer det. Herom skal der gives Sigtede Lejlighed til at udtale sig.

§ 40.

Og/aa udenfor de Tilfælde, hvor Bestikelse af offentlig Forvarer følger af Bestemmelserne i § 39, kan der under Forundersøgelser og i Sager, der skulle paa dømmes ved Underret, saavel som i Sager, der ere paaante eller paaførte til Landsret eller i Sager, hvor Tiltale rejses ved Landsret, og/aa uden at Sigtede begærer det, bestikkes Sigtede offentlig Forvarer, naar Retten efter Sagens Beskaffenhed finder saadant fornødent, og Sigtede ikke selv har valgt en Forvarer, eller denne udebliver.

Beslutninger, hvorefter Forvarer bestikkes, kunne ikke paalægges for højere Ret; imod Beslutninger, hvorved Bestikelse af Forvarer nægtes, kan Kære til højere Ret finde Sted.

Nævnte Mindretal foreslaar endvidere, at sidste Del af § 43, 1ste Stykke, (fra Ordene: „men Forvareren er“ og Stykket ud) udgaar.

Forvareren bør — efter dette Mindretals Mening — under Retsmoderne indtage samme Stilling og have de samme Rettigheder som Anklageren. Forvareren maa selvfølgelig have Adgang til Retsmoderne, men det vilde da formentlig være ganske urimeligt at afkære ham fra at rette Henvendelse til Dommeren om visse Spørgsmaals Fremsettelse til de mødende Vidner og lignende, eller fra at henvende hans Opmærksomhed paa formentlig foreliggende Misforstaaelser, Modsigelser og lignende. Naar Sigtede møder med sin Forvarer for ved hans Hjælp at varetage sit Liv under Retsmødet, maa de kunne konferere med hinanden angaaende de der fremkommende Forklaringer, om Henvendelser til Dommeren osv. At forbyde dem at tale sammen vilde ikke alene være unaturligt og forargeligt, men tillige indeholde en Retskrænkelse mod Sigtede og afkære Forvareren fra forvarlig at rogte sit Over. Bestemmelsen i § 154, sidste Stykke, indeholder fornødent Værn imod, at en Forvarer skulde forhindre Sigtede fra at afgive oprigtige Erklæringer.

Overhovedet maa disse Kommissionens Medlemmer hævde, at Princippet for Straffe-

sagers Behandling, ogsaa paa Forberedelses-
 Stadiet, maa være retslig Ligestillet-
 hed for Anklager og Forsvarer. Sær-
 lig gælder dette i Retsmøderne og lige over-
 for Dommeren. Den fra Indvissionsproces-
 sens Tankegang hentede Fordring om, at
 det ikke tilstedes Sigtede eller hans Forsvarer
 at „modvirke Sagens Oplysning“, vil faktisk
 komme til at gaa ud paa, at Sigtede skal
 hørnes og begrænses i sit Forsvar, og at
 han navnlig ikke i Tide skal kunne aflære
 Misligheder ved de Bevismidler, som An-
 klageren agter at fremføre. Fordringen om,
 at der indrømmes Anklagemagten visse rets-
 lige „Begunstigelser“ for at sætte den i
 Stand til at indhente det saakaldte „For-
 spring“, som den Sigtede menes faktisk at
 have, lader sig ikke forlige med Principet
 om Parternes retslige Ligestillethed. Saa-
 fremt den selvsigelige Ting, at Anklage-
 magten, der paa sit Sigtede straffet, skal
 præstere Bevis for, at Betingelserne for Straf-
 ere til Stede, skal anses for et „For-
 spring“ for Sigtede, saa opvejes dette tilfulde ved, at
 Anklagemagten — ligeoverfor den i Reglen
 uvidende og ubemidlede Sigtede (der ofte
 endog vil være fængslet) — staar med hele
 Statens Politistyrke til sin Raadighed. En
 Tilbojeligbed hos Forsvarere til at søge
 at saa skyldige friunde vil have sit Mod-
 stykke i Anklagerens og Politiets tjenste-
 lige Iver for at gennemføre den af dem rejste
 Anklage. At Partistandpunktet kan drive til
 Yderligheder, ophæver ikke den Rendsgerning,
 at en Sags Oplysning fremmes bedst ved
 „Arbejdets Deling“ ved en kontradiktorisk
 Behandling under Indtagelse af Partistand-
 punkter. Værnet mod Partistøjelsjer findes,
 ogsaa paa Forberedelsesstadiet, hos den
 upartiske Dommer, som derfor i videst
 muligt Omfang bør holdes fri for de Fun-
 ctioner, som naturlig paahvile henholdsvis
 Anklageren og Forsvareren.

Kapitel VII.

Værneting og Forening af
 Straffesager.

Nærværende Kapitel stemmer i Realit-
 teten i det væsentlige med det tidligere For-
 slag, ligesom ogsaa dets Dovedtræk ere over-
 ensstemmende med de nævnte Regler.
 Det tilsigter at give saadanne alminde-
 lige Regler, paa Grundlag af hvilke der kan
 tilvejebringes en fornuftig og tilstrækkelig
 fast Forretningsfordeling mellem de forstel-

lige sidsordnede Retter, idet Reglerne dog
 samtidig gøres saa højelige og aabne saa
 vidt Afgang til Afvigelser, at de praktiske
 Krav i det enkelte Tilfælde ikke paa noget
 Punkt skulle blive unødig hæmmede. De
 Momenter, der maa være bestemmende for
 en fornuftig Forretningsfordeling, ere dels
 Henlynet til, at Sagerne fordeles nogen-
 lunde jævnt mellem de forskellige Retter, dels
 Henlynet til, at huer Sag saa vidt muligt
 behandles der, hvor den bedst og billigst kan
 oplyses, hvortil ved Smaasager (Politisager)
 tillige særlig kommer Henlynet til, at der ikke
 forvolbes Sigtede et Besvær, der staar i
 Misforhold til hans Brødes Ringhed.

§ 50.

Ved „enseltstaaende Retshandlinger“ for-
 staaes saadanne, som ikke ere Led i en ved
 den paagældende Ret stedfindende Forunder-
 søgelse eller Domsforhandling. Herom kan
 der være Tale ikke blot under Efterfors-
 ningen, forinden Forunderisøgelse er ind-
 ledet ved Retten eller Tilfale rejst, men
 ogsaa efter dette Tidspunkt, saaledes f. Eks.
 hvor Efterforskningen forsaettes i Hen-
 hold til § 199, eller hvor Afstandsbestem-
 melserne eller nogen af de andre i § 102
 nævnte Omstændigheder bevirker, at et Vidne
 maa afhøres andetsteds end ved Sagens
 Værneting; je ogsaa § 206, 2det og 3dje
 Stykke, § 224, § 330, jfr. §§ 340 og
 350. — Paragraffen tilsigter kun at
 give en almindelig vejledende Regel for den,
 der begærer saadan enseltstaaende Retshand-
 ling foretagen, og, forsaavidt den Ret, til
 hvilken Begæring rettes, overhovedet er i
 Stand til at efterkomme den, og Begæringen
 ikke fremtræder helt uden Støtte i de faktiske
 Forhold, hvortil Paragraffen henviser, kan den
 ikke vægare sig, blot fordi den har en anden Me-
 ning om, hvor den paagældende Retshand-
 ling hensigtsmæssigst kunde foretages. —
 Under tiden bestemmes det af den Ret, der
 skal domme i Sagen, hvor saadanne enselt-
 staaende Retshandlinger skulle foretages, jfr.
 § 222, 2det Stk.

§ 51

indeholder en særlig Regel for Forunder-
 søgelsens Værneting, der ikke fandtes i det
 tidligere Forslag. Dette gav samme Regler
 for Forundersøgelser som for Domsforhand-
 ling, saaledes at Værningsstedets Værneting
 blev det normale, idet der samtidig gjordes
 den nødvendige Undtagelse for paatrængende
 Tilfælde, dog saaledes, at Sagen snarest
 muligt skulde afgives til den kompetente Ret.
 Man har imidlertid ment, at man paa dette